

686.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2021. godini, povodom razmatranja Izvještaja o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima za 2020. godinu, dana 27. maja 2021. godine, donijela je

Z A K L J U Č A K

Prihvata se Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima za 2020. godinu.

Broj: 00-72/21-11/4

EPA 179 XXVII

Podgorica, 27. maj 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2021. godini, povodom razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2019. godinu, dana 27. maja 2021. godine, donijela je

Z A K L J U Č A K

1. Prihvata se Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2019. godinu.

2. Skupština pohvaljuje kontinuirani visok stepen ažurnosti Zaštitnika u postupanju po pritužbama s obzirom da je postupak okončan u 94,76% predmeta, kao i veliku prisutnost institucije Zaštitnika na međunarodnoj i unutrašnjoj sceni.

Skupština konstatuje da institucija Zaštitnika u kontinuitetu ulaže napore na jačanju vidljivosti, a njeni rezultati rada prepoznati su i od strane međunarodnih organizacija i partnera, o čemu svjedoče i rezultati istraživanja najnovijeg Balkanskog barometra po kojem institucija Zaštitnika spada u dvije najkredibilnije institucije kada je u pitanju javno mnjenje u državama regiona.

3. Skupština smatra važnim što najveći broj nadležnih organa prepoznaje značaj ljudskih prava i svoju obavezu i interes da sarađuju sa Zaštitnikom, o čemu svjedoči podatak da je od 218 slučajeva u kojima je utvrđena povreda prava u 135 predmeta povreda prava otklonjena u toku ispitnog postupka.

S druge strane, zabrinjava informacija da je u 2019. godini Zaštitnik uputio 181 urgenciju i da je u pojedinim predmetima slao po pet urgencija, zbog čega Skupština apeluje na organe od kojih se traže određene informacije za postupanje Zaštitnika da tražene podatke i izjašnjenja dostavljaju Zaštitniku blagovremeno čime će se doprinijeti zaštiti prava građana koji se obraćaju Zaštitniku.

Takođe, Skupština izražava očekivanje da će subjekti kojima je Zaštitnik tokom 2019. godine uputio 215 preporuka odgovorno pristupiti njihovoj realizaciji, kao i da će nerealizovane preporuke Zaštitnika iz prethodnih izvještaja biti ispunjene što bi doprinijelo daljem unapređenju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, ali i jačanju povjerenja u rad institucije Zaštitnika.

4. Skupština ocjenjuje da su ostvareni pozitivni pomaci u efikasnosti i kvalitetu rada organa javne uprave značajni za ostvarivanje prava i pravnih interesa građana, ali zbog prisutnih slabosti koje nepovoljno utiču na ostvarivanje prava građana, na princip pravne sigurnosti i jednakost građana pred zakonom, još uvijek nije u dovoljnoj mjeri ostvarena suštinska promjena načina rada javne uprave i njenog odnosa prema građanima.

Stoga je neophodno raditi na povećanju transparentnosti sistema javne uprave i njegove pristupačnosti građanima, jer javna uprava mora biti dobro organizovana i pripremljena za poštovanje ljudskih prava i sloboda i stvaranje mogućnosti za ostvarivanje ovih prava. Takođe, neophodno je nastaviti i ubrzati aktivnosti na daljoj profesionalizaciji, depolitizaciji javne uprave i doslednom sprovođenju Strategije reforme javne uprave, kako bi se obezbijedilo da javna uprava postane stvarni servis građana.

5. Iako u Crnoj Gori nema većih kršenja prava djeteta, i dalje postoje razlike i nesklad u ostvarivanju njihovih prava. Naročito se zapaža nejednakost u ostvarivanju prava djece iz sjevernog regiona u odnosu na djecu iz centralnog i primorskog regiona, kao i razlike u ostvarivanju prava djece iz seoskih područja u odnosu na djecu iz gradova.

Stoga, Skupština ocjenjuje da je u cilju poboljšanja i unapređenja prava djece i njihovog položaja neophodno unaprijediti međusektorsku saradnju između svih organa, ustanova i službi koje rade sa djecom i za djecu. Imajući u vidu značajne izazove u ostvarivanju prava na obrazovanje u seoskim područjima, što utiče i na ostvarivanje drugih prava djece, kao i zvanične podatke o osnovnim demografskim pokazateljima, Skupština smatra da je neophodno preduzeti aktivnosti na pripremi strateškog dokumenta kojim će se definisati demografsko-populaciona politika.

6. Skupština izražava zabrinutost zbog neispunjavanja Zaključaka Skupštine Crne Gore donesenih povodom Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014, 2015, 2016, 2017. i 2018. godinu, objavljenih u „Službenom listu CG“, br. 3/16, 2/17, 30/17, 47/18 i 47/19, brojnih sugestija Odbora za ljudska prava i slobode i konstatacija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, jer još uvijek ne funkcioniše posebna evidencija o podnijetim prijavama, pokrenutim postupcima i donijetim odlukama u vezi sa diskriminacijom, u nadležnosti sudova, državnih tužilaštava, organa za prekršaje, organa uprave nadležnog za policijske poslove i inspekcijских organa, propisana članom 33 Zakona o zabrani diskriminacije, usvojenim 2010. godine.

Ovo je izuzetno važno jer se politike zaštite od diskriminacije ne mogu sprovesti dosledno i u potpunosti sve dok organi vlasti ne uspostave praksu ujednačenog, detaljnog i sveobuhvatnog vođenja statistike o slučajevima diskriminacije, jer jedinstvena, elektronski vođena baza podataka o slučajevima diskriminacije predstavlja prerogativ uspješne borbe protiv ove pojave, što se posebno odnosi na identifikovanje oblasti u kojima je diskriminacija najizraženija, prevalencu pojedinih osnova diskriminacije i praćenje postupanja organa u slučajevima prijavljene diskriminacije.

7. S obzirom da je i dalje prisutno nedovoljno prepoznavanje i procesuiranje slučajeva diskriminacije, neophodno je da Zaštitnik, u saradnji sa nadležnim subjektima, prvenstveno Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava, uloži dodatne napore na promociji zakonodavnog okvira kojim je regulisana oblast antidiskriminacije i na podizanju svijesti opšte i stručne javnosti o fenomenu diskriminacije, njenim pojavnim oblicima, elementima koji je konstituišu i mehanizmima pravne zaštite. U ujednačenom i istrajnom pristupu u sprovođenju programa obuka ne smije biti izostavljena ni jedna od tri grane vlasti, a posebnu pažnju treba posvetiti medijima, organizacijama civilnog društva, akademskoj zajednici, studentima, učenicima i sveopštoj javnosti.

8. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju ovog Zaključka.

9. Skupština će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, Kancelariji za evropske integracije i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Broj: 00-72/20-59/4

EPA 44 XXVII

Podgorica, 27. maj 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2021. godini, povodom razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2020. godinu, dana 27. maja 2021. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2020. godinu.

2. Skupština Crne Gore je saglasna sa zaključkom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da je u 2020. godini zbog uticaja koronavirusa došlo do izvjesne stagnacije ljudskih prava u ekonomskoj i socijalnoj sferi. Iako se ne može govoriti o masovnim i sistemskim kršenjima ljudskih prava, bilo je očiglednih povreda u sferi ograničenja prava i sloboda, naročito ako se uzmu u obzir međunarodni standardi i način na koji se oni implementiraju u nacionalni pravni poredak, odnosno način na koji državni organi primjenjuju ove standarde na konkretan slučaj ili slučajeve.

3. Skupština upućuje pohvale instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore jer su u 2020. godini i pored otežanih uslova rada prouzrokovanih epidemiološkom situacijom i činjenice da je skoro dvije trećine zaposlenih u Instituciji bilo inficirano virusom COVID-19 uspjeli da riješe skoro 86% predmeta od 1.031 predmeta primljenih u 2020. godini, što je najveći broj primljenih predmeta u jednoj godini od osnivanja Institucije.

4. Skupština zaključuje da je 2020. godinu obilježio povećan broj pritužbi podnijetih instituciji Zaštitnika, što je rezultiralo i povećanjem obima posla u svim segmentima nadležnosti Institucije, a naročito u postupku pripreme mišljenja zbog kompleksnosti prigovora koje su građani i njihovi punomoćnici isticali, kao i primjene standarda Evropskog suda za ljudska prava i drugih međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava.

5. Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore je u oblasti ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava imala u radu 151 predmet, u oblasti prava djeteta, mladih i socijalne zaštite 176 predmeta, u oblasti zabrane diskriminacije 159 predmeta, u oblasti ostalih građanskih prava 358, dok je u oblasti prava na pravično suđenje bilo 76 predmeta.

Skupština konstatuje da državni organi i organi javne uprave prepoznaju značaj ljudskih prava i svoju obavezu i interes da sarađuju sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda o čemu svjedoči podatak da je u 2020. godini povreda prava otklonjena tokom ispitnog postupka u 148 od 289 slučajeva u kojima je utvrđeno da postoji povreda prava, što svjedoči o unaprijeđenoj saradnji Zaštitnika sa državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i lokalne uprave, javnim službama i drugim nosiocima javnih ovlašćenja prilikom postupanja po zahtjevima Zaštitnika i njihovoj spremnosti da sami otklone nepravilnosti koje bi mogle dovesti do povrede ljudskih prava i sloboda.

6. Imajući u vidu da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore u 2020. godini u 141 predmetu dao mišljenja sa 357 preporuka nadležnim organima i drugim subjektima za otklanjanje utvrđenih povreda prava, što predstavlja najveći broj upućenih preporuka u jednoj izvještajnoj godini, Skupština poziva nadležne organe da blagovremeno pristupe realizaciji datih preporuka.

7. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore date u oblasti uprave i pravosuđa, zaštite od torture, prava djeteta, mladih i socijalne zaštite i zaštite od diskriminacije, ranjivih grupa i rodne ravnopravnosti.

8. Skupština je upoznata da su se u odnosu na oblast uprave, kao i prethodnih godina, građani Zaštitniku najviše žalili na sporost, neefikasnost i teškoće u ostvarivanju prava pred organima državne uprave, organima lokalne samouprave i lokalne uprave, javnim službama i drugim nosiocima javnih ovlašćenja, da se građani osjećaju nejednakim pred zakonom, da se o njihovim pravima ne odlučuje u zakonskom roku i da usled sporosti administracije otežano ostvaruju svoja prava.

Skupština ocjenjuje da organi javne uprave ili nijesu svjesni ili zanemaruju činjenicu da nastavljanje sa dosadašnjom praksom nepostupanja po nalogima neposredno viših organa i nedonošenje odluka u primjerenim zakonskim rokovima, što rezultira nerazumno dugim trajanjem postupaka, može imati za posledicu vođenje postupaka u kojima bi se razmatrala odgovornost države.

Stoga, Skupština konstatuje da organi javne uprave još uvijek u dovoljnoj mjeri ne obezbjeđuju efikasno zaštitu prava i na zakonu zasnovanih interesa fizičkih i pravnih lica, te da su i dalje česti slučajevi u postupanju i praksi organa javne uprave koji nijesu u skladu sa principima dobre uprave.

9. Kad je riječ o pravosuđu, veliki broj predmeta je završen obustavom, što je za Zaštitnika vrlo pohvalno, jer je povreda otklonjena tokom postupka, a da rezultati postupanja po predmetima formiranim po pritužbama na rad sudova upućuju na zaključak da po pitanju dužine trajanja postupaka sudovi prepoznaju važnost blagovremenog i hitnog postupanja, uz poštovanje procesno-pravnih garancija stranaka u postupku.

U tom smislu, ohrabruje podatak da je u odnosu na rad sudova samo u jednom predmetu utvrđena povreda prava na pravično suđenje iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i to zbog neadekvatnog i neurednog dostavljanja, što ukazuje da sudovi pravilno i odgovorno shvataju značaj prava na pravično suđenje i s tim u vezi, prava na suđenje u razumnom roku, kao i da prepoznaju djelotvornost pravnih sredstava za ubrzanje postupaka.

S tim u vezi, Skupština smatra da se stanje kod kršenja prava na pristup sudu koje se pojavilo kroz pitanje neuredne dostave, tj. neadekvatno dostavljanje pismena shodno eksplicitnim zakonskim odredbama mora poboljšati, jer je Zaštitnik utvrdio da još uvijek nije na potrebnom i zadovoljavajućem nivou svijest državnih organa o važnosti pravilnog sprovođenja odredbi o dostavljanju pismena.

10. Skupština ocjenjuje da ne postoje rokovi po kojima Tužilački savjet postupa po pritužbama zbog čega podržava preporuku Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datu Tužilačkom savjetu da blagovremeno odlučuje i da pažljivije razmatra eventualnu individualnu odgovornost državnih tužilaca po uložnim pritužbama, a posebno u situacijama očiglednog nepoštovanja rokova i ukoliko se takvo postupanje ponavlja.

11. S druge strane, zapažena je izvjesna problematika u međusobnom odnosu redovnih sudova i Ustavnog suda, u smislu obaveznosti poštovanja stavova o određenim pitanjima izraženim u odlukama Ustavnog suda Crne Gore i u tom pravcu uspostavljen je dijalog između Ustavnog i Vrhovnog suda Crne Gore, a Zaštitnik je dao preporuku da se dijalog nastavi i da se organizuju kontinuirane edukacije u smislu pojačavanja senzibiliteta sudija o obaveznosti poštovanja odluka Ustavnog suda.

Skupština podržava podnesenu inicijativu institucije Zaštitnika za izmjenu i dopunu Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore na način da se uvede formalno pravno sredstvo za ubrzanje postupka pred Ustavnim sudom.

12. Skupština konstatuje da je 2020. godine zabilježen povećan broj predmeta koji se tiču ostvarivanja prava lica lišenih slobode i da je od strane ovih lica najviše pritužbi podnijeto na rad Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS). Porast broja pritužbi je posljedica redovnog prisustva predstavnika Institucije u UIKS-u i preventivnog djelovanja, kao i činjenice da je, usled epidemioloških prilika, kontakt lica sa spoljašnjim svijetom bio dodatno ograničen. Struktura pritužbi u izvještajnoj godini znatno se promijenila na šta je uticala epidemiološka situacija i iste su se uglavnom odnosile na nezadovoljstvo u ostvarivanju prava na posjete rodbine i ostvarivanju kontakta sa njima.

Za pohvalu je činjenica da je unaprijeđen sistem rješavanja problema na osnovu saradnje, dostupnosti, poštovanja i povjerenja između Zaštitnika i Uprave UIKS-a, što je rezultiralo da se većina zahtjeva, problema i nepravilnosti rješava efikasno, bez nepotrebnih formalnosti i dugih postupaka.

13. Skupština ocjenjuje da je pandemija izazvana virusom COVID-19 uticala na ostvarivanje prava djeteta u cjelini, a posebno na ostvarivanje prava na obrazovanje i produblјivanje razlika dostupnosti obrazovanja za različite kategorije djece.

Ovo iz razloga što je ostvarivanje prava djeteta na obrazovanje u prošloj godini zbog pandemije virusa COVID-19 bilo upitno jer je onlajn nastava, koja nije propisana i definisana nijednim aktom, izazvala niz problema kod djece, roditelja i nastavnika.

Takođe, organizovanje onlajn nastave iziskivalo je obezbjeđivanje informaciono-tehničkih uslova što je zahtijevalo dodatna finansijska sredstva zbog čega su naročito bila pogođena djeca iz ruralnih sredina, djeca marginalizovanih grupa i djeca sa smetnjama u razvoju.

Učestalo smjenjivanje mjera koje su se odnosile na organizaciju nastave proizvodilo je neizvjesnost kako kod djece i roditelja, tako i kod nastavnika koji su takođe bili suočeni sa nizom izazova u realizovanju nastavnog procesa.

14. Skupština konstatuje da je tokom 2020. zabilježen trend rasta pritužbi u oblasti zaštite od diskriminacije, kao i veći broj pokrenutih postupaka po sopstvenoj inicijativi Zaštitnika, prisustvo na promotivnim aktivnostima, skupovima i obukama, uz značajno prisustvo u medijima, što je uticalo i na povećanje vidljivosti i jačanje povjerenja građana u Instituciju.

S obzirom da još uvijek postoji određeni stepen nepoznavanja pravnog pojma diskriminacije, Skupština preporučuje Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore da kroz promotivne aktivnosti nastavi sa edukacijom zaposlenih u organima javne vlasti koji odlučuju u postupcima ostvarivanja ljudskih prava i sloboda i djeluju na zaštiti od diskriminacije.

15. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju ovog Zaključka.

16. Skupština će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, Kancelariji za evropske integracije i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Broj: 00-72/21-8/4

EPA 168 XXVII

Podgorica, 27. maj 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2021. godini, povodom razmatranja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2019. godinu, dana 27. maja 2021. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2019. godinu.

2. Skupština konstatuje da je u 2019. godini Zaštitnik formirao 115 predmeta koji su se odnosili na prava lica lišenih slobode, od čega 105 po pritužbama, dok je deset postupaka pokrenuto po sopstvenoj inicijativi. Pritužbe su se odnosile na rad Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (78), Uprave policije (16), Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru (4), Vojne policije Vojske Crne Gore (1), organ nije određen (1) i sudove opšte nadležnosti (15), dok je Zaštitnik po sopstvenoj inicijativi, a povodom informacija iz medija, od nevladinih organizacija ili na drugi način formirao predmete koji su se odnosili na rad Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (3), Uprave policije (6) i Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru (1), dok je iz prethodne godine prenešen jedan predmet koji se odnosio na Upravu policije- Centar bezbjednosti Podgorica.

3. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene: Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, odnosno pojedinim centrima i odjeljenjima bezbjednosti, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Odjeljenju za psihijatriju i upravi Opšte bolnice u Bijelom Polju, Odjeljenju za psihijatriju i upravi Opšte bolnice u Nikšiću, Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Dobroti, JU Centar „Ljubović“ i JU Zavod „Komanski most“.

4. Skupština pozdravlja prikazivanje stepena ispunjenosti preporuka Zaštitnika sadržanih u prethodnim izvještajima Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, što Skupštini i nadležnom Odboru za ljudska prava i slobode omogućava da, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, prate stanje u ovoj oblasti.

Imajući u vidu da je Zaštitnik obavijestio da još uvijek postoji određeni broj preporuka iz prethodnih godina koje nijesu realizovane, Skupština poziva nadležne subjekte da intenziviraju aktivnosti i ulože dodatne napore u njihovoj implementaciji.

5. Za pohvalu je nastavak profesionalne saradnje i partnerski odnos Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nadležnih institucija u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode, čime se doprinosi unapređenju stanja u ovoj oblasti.

6. Kada je riječ o zatvorskom sistemu, Skupština smatra da bi praksa detaljnog i ažurnog vođenja dokumentacije o svim aktivnostima tokom izdržavanja kazne trebala biti primijenjena u svim organizacionim jedinicama Uprave za izvršenje krivičnih sankcija s obzirom da na jednak način nije ustanovljena kod svih.

Problem i dalje predstavljaju aktivnosti zatvorenika – nedovoljan broj radno angažovanih i nedovoljna uključenost u obuke i tretmanske aktivnosti zbog čega vrijeme u zatvoru većinom provode nestrukturizano. Iako je pohvalno što je značajan broj aktivnosti realizovan kroz projekte sa civilnim sektorom, u narednom periodu potrebno je obezbijediti održivost i kontinuitet aktivnosti usmjerenih na resocijalizaciju.

S obzirom da je kvalitet medicinske dokumentacije koju izdaju ljekari Uprave za izvršenje krivičnih sankcija povremeno loš, jer nedostaje bliže opisivanje tjelesnih povreda, a u izolovanim slučajevima zabilježeno je potpuno zanemarivanje opisa i dijagnostifikovanja velikog broja jasno vidljivih povreda kod zatvorenika za koje su postojali navodi da su fizički zlostavljani od strane zatvorskih čuvara, Skupština ukazuje da je u narednom periodu neophodno riješiti uočene propuste.

7. Skupština smatra značajnim aktivnosti koje Uprava za izvršenje krivičnih sankcija u kontinuitetu preduzima na unapređenju materijalnih uslova i prava lica lišenih slobode. Značajan iskorak je napravljen u pružanju zdravstvene zaštite, jer u Zatvoru u Spužu rade dva psihijatra, a treći u Zatvoru u Bijelom Polju, dok je sklopljen ugovor i sa desetak ljekara specijalista koji povremeno dolaze u Upravu za izvršenje krivičnih sankcija i pružaju zdravstvenu zaštitu licima lišenim slobode kao i ostalim građanima, a ponekad i sa kraćim čekanjima na pregled.

Takođe, važnim ocjenjuje aktivnosti na unapređenju smještajnih kapaciteta, renoviranje svih karaula i unapređenje uslova rada službenika.

8. Skupština konstatuje da je nedovoljan broj službenika jedan od ključnih problema u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, jer je od 661 mjesta utvrđenog važećim aktom o sistematizaciji, stalno zaposlenim službenicima trenutno popunjeno 504, dok je jedan broj lica angažovan po ugovoru o djelu i privremenim i povremenim poslovima.

Skupština konstatuje da su realizatori tretmana, u skladu sa preporukom Zaštitnika, u određenoj mjeri oslobođeni dodatnog administrativnog posla i da su smanjeni kolektivi po jednom realizatoru tretmana, kao i da se kroz program Horizontalna podrška zemljama Zapadnog Balkana vrši standardizacija većeg broja programa tretmana za koje će u saradnji sa Savjetom Evrope biti izrađen i priručnik.

9. Skupština konstatuje da se materijalni uslovi u prostorijama za zadržavanje lica lišenih slobode vrlo sporo mijenjaju i unapređuju, jer Zaštitnik u pojedinim prostorijama centara i odjeljenja bezbjednosti godinama primjećuje iste nedostatke, što je prepoznato i od Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja koji u svom Izvještaju Vladi Crne Gore o posjeti Crnoj Gori, realizovanoj od 9. do 16. oktobra 2017. godine, objavljenom 7. februara 2019. navodi da se materijalni uslovi u policijskim stanicama nijesu poboljšali od 2013. godine i da mnoge ćelije još uvijek nijesu pogodne za zadržavanje lica do 72 sata zbog strukturnih nedostataka, kao što su loš pristup prirodnom svjetlu, neadekvatna ventilacija, loši higijenski uslovi i neredovno snabdijevanje hranom pritvorenih lica.

S obzirom da postoji neujednačena praksa između centara i odjeljenja bezbjednosti u obezbjeđivanju procesnih garancija protiv zlostavljanja, Skupština poziva nadležne organe na realizaciju preporuka Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture i Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, kako bi se uočeni problemi riješili i stanje u ovom segmentu unaprijedilo.

Imajući u vidu da je Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja preporučio da ministar unutrašnjih poslova pošalje snažnu poruku da je zlostavljanje pritvorenih lica nezakonito, neprofesionalno i da će biti predmet odgovarajućih sankcija, te da ovu poruku treba ponavljati u odgovarajućim intervalima na nivou regionalnih policijskih uprava i da nadležni organi treba da osiguraju sprovođenje efikasne istrage svih navoda o zlostavljanju, a da rukovodioci budu odgovorni shodno njihovim nadležnostima za rukovođenje, Skupština zaključuje da je neophodno preduzimati kontinuirane aktivnosti na podizanju svijesti i policijske kulture, kao i na edukaciji policijskih službenika o poštovanju ljudskih prava lica lišenih slobode.

10. Iako su u Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Kotoru preduzete određene aktivnosti na poboljšanju stanja, Skupština ocjenjuje da je stanje u ovoj Bolnici i dalje nezadovoljavajuće, jer su ukupni uslovi loši zbog manjka medicinskog osoblja, loših materijalnih uslova i prenatrpanosti, kojoj dodatno doprinosi veliki broj socijalnih pacijenata čiji status se godinama ne rješava od strane nadležnih ministarstava i Specijalne bolnice za psihijatriju.

U vezi sa prebukiranošću kapaciteta Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru, Zaštitnik kao Nacionalni preventivni mehanizam ukazuje da bi trebalo naći način i iskoristiti nepopunjene kapacitete drugih psihijatrijskih klinika i odjeljenja u Crnoj Gori koji se nalaze u Podgorici, Bijelom Polju i Nikšiću s obzirom da su kapaciteti klinike u Podgorici 40, odjeljenja u Bijelom Polju – sedam, a u Nikšiću 26 kreveta za smještaj pacijenata i isti nijesu bili popunjeni.

Takođe, osoblje mora imati adekvatnu obuku za rad u psihijatrijskim bolnicama i tretman psihijatrijskih pacijenata, zbog čega je važno da se ovoj temi posveti dužna pažnja i da svi odgovorni pojedinci i nadležni organi kontinuirano rade na unapređenju statusa psihijatrijskih pacijenata, ali i jačanju administrativnih stručnih kapaciteta.

11. Skupština zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2020. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2019. godinu i preostale nerealizovane preporuke iz prethodnih godišnjih izvještaja.

12. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim organima, sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2019. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.

13. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, Upravi policije, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Kancelariji za evropske integracije, Delegaciji Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Broj: 00-72/21- 1/3

EPA 142 XXVII

Podgorica, 27. maj 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

690.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2021. godini, povodom razmatranja Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2019. godinu, dana 27. maja 2021. godine, donijela je

Z A K L J U Č A K

Ne prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2019. godinu.

Broj: 00-72/20-55/3

EPA 40 XXVII

Podgorica, 27. maj 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

691.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Četvrtoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2021. godini, povodom razmatranja Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2020. godinu, dana 27. maja 2021. godine, donijela je

Z A K L J U Č A K

Ne prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2020. godinu.

Broj: 00-72/21-3/3
EPA 156 XXVII
Podgorica, 27. maj 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

692.

Na osnovu člana 12 stav 4 i člana 17 stav 5 Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga ("Službeni list CG", br. 46/19, 73/19 i 8/21), Ministarstvo finansija i socijalnog staranja donijelo je

**PRAVILNIK
O DOPUNAMA PRAVILNIKA O OBLIKU I STRUKTURI PORUKA I
SIGURNOSNIM MEHANIZMIMA ZA RAZMJENU PORUKA FISKALNOG
RAČUNA I NAČINU DOSTAVLJANJA RAČUNA KOJI SU IZDATI U SLUČAJU
PREKIDA STALNE INTERNET VEZE**

Član 1

U Pravilniku o obliku i strukturi poruka i sigurnosnim mehanizmima za razmjenu poruka fiskalnog računa i načinu dostavljanja računa koji su izdati u slučaju prekida stalne internet veze ("Službeni list CG", broj 54/20) poslije člana 8 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 8a

Elektronski naplatni uređaj u taxi vozilima treba da se poveže sa mjernim uređajem za mjerenje kilometraže i služi za slanje xml poruka fiskalnom servisu.

Ako prilikom sprovođenja postupka fiskalizacije izdavanja fiskalnih računa u taxi vozilima dođe do prekida rada fiskalnog servisa, obveznik fiskalizacije treba da postupi u skladu sa protokolima datim u Prilogu 9.”

Član 2

U Prilogu 9 poslije stava 9 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Ako fiskalni servis ustanovi grešku prilikom obrade poruke zahtjeva sa ENU uređaja iz Taxi vozila (poruka neispravna po XML šemi ili neispravan digitalni potpis) Informacioni sistem Uprave vraća XML poruku odgovora koja sadrži opis greške i kupcu se izdaje račun bez jedinstvenog identifikacionog koda računa.

Obveznik fiskalizacije treba da ispravi nepravilnost u slanju poruke i poruku naknadno fiskalizuje da bi poruka imala jedinstveni identifikacioni kod računa, a nakon dobijanja ispravne poruke odgovora koji sadrži jedinstveni identifikacioni kod računa obveznika smatra se da je račun prijavljen.“

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-7701/1

Podgorica 31. maja 2021. godine

Ministar,
mr Milojko Spajić, s.r.

693.

Na osnovu člana 8 stav 3, člana 11 stav 5, člana 13 stav 2, člana 14 stav 9 i člana 15 stav 6 Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga ("Službeni list CG", br. 46/19, 73/19 i 8/21), Ministarstvo finansija i socijalnog staranja donijelo je

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA PRAVILNIKA O SADRŽAJU PRIJAVE OZNAKE
OPERATORA FISKALNOG SERVISA, NAČINU GENERISANJA
IDENTIFIKACIONOG KODA OBVEZNIKA FISKALIZACIJE I NAČINU
DOSTAVLJANJA PODATAKA I GENERISANJA OZNAKE O POSLOVNIM
PROSTORIMA OBVEZNIKA FISKALIZACIJE**

Član 1

U Pravilniku o sadržaju prijave oznake operatera fiskalnog servisa, načinu generisanja identifikacionog koda obveznika fiskalizacije i načinu dostavljanja podataka i generisanja oznake o poslovnim prostorima obveznika fiskalizacije ("Službeni list CG", broj 54/20) u članu 3 stav 2 riječi: „u skladu sa Prilogom 1“ zamjenjuju se riječima: „elektronskim putem“.

Stav 3 briše se.

Član 2

U članu 8 stav 3 mijenja se i glasi:

“Oznaka poslovnog prostora je jedinstvena alfanumerička oznaka od deset karaktera na nivou obveznika fiskalizacije.”

Član 3

U članu 10 stav 2 mijenja se i glasi:

„Oznaka iz stava 1 ovog člana sastoji se od deset alfanumeričkih znakova.”

Član 4

Prilozi 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„PRILOG 1

**PRIJAVA OZNAKE OPERATORA FISKALNOG SERVISA RADI
IDENTIFIKACIJE OPERATERA**

Obveznik fiskalizacije treba da oznaku operatora poveže sa jedinstvenim matičnim brojem lica koje izdaje račun.

Oznaku operatora određuje obveznik fiskalizacije kao alfanumerički zapis od deset znakova koji se prikazuje na fiskalnom računu. Odgeđenu oznaku operatora povezanu sa jedinstvenim matičnim brojem operatora, obveznik fiskalizacije dostavlja upravi korišćenjem aplikacije za podršku fiskalizaciji.

Oznaka operatora povezana sa jedinstvenim matičnim brojem za lice i obveznik fiskalizacije jednom dodijeljenu i korišćenu oznaku operatora ne može dodijeliti drugom licu odnosno operatoru.

Ako operator nije lice u radnom odnosu kod obveznika fiskalizacije taj podatak se navodi u Prijavi oznake operatora uz naznaku odnosa o kojem se radi.

Obveznik fiskalizacije dostavlja prijavu oznake operatora najkasnije 24 sata prilikom promjene bilo kog podatka koji se prijavljuje putem prijave oznake operatora. Poreski obveznik pristupa portalu uprave pomoću validnog certifikat na adresu:

<https://efitest.tax.gov.me/self-care> za potrebe testiranja, odnosno na adresu: <https://efi.tax.gov.me/self-care> u produkcijom okruženju.

Ako je operator sam obveznik fiskalizacije kao fizičko lice ili se radi o samonaplatnom uređaju (automatu) kod dostave poruke zahtjeva podatak o operatoru navodi se jedinstveni matični broj fizičkog lica obveznika fiskalizacije.

PRILOG 2

GENERISANJE PODATRAKA O IDENTIFIKACIONOM KODU OBVEZNIKA FISKALIZACIJE PRILIKOM IZDAVANJA FISKALNOG RAČUNA

Identifikacioni kod obveznika fiskalizacije je alfanumerički zapis od 32-znaka u heksadecimalnom formatu (brojevi 0-9 imala slova a-f).

Identifikacioni kod obveznika fiskalizacije generiše obveznik fiskalizacije, odnosno programsko rješenje koje obveznik fiskalizacije koristi za fiskalizaciju i dostavlja ga prilikom fiskalizacije računa Sistemu eFiskalizacije.

Identifikacioni kod obveznika fiskalizacije iz stava 2 ovog priloga nakon dostavljanja sistemu eFiskalizacije ispisuje se na fiskalnom računu.

Svaki softver za ENU mora imati ekran za funkciju koji omogućava da se parametri potrebni za formiranje IKOF unesu u odgovarajuća polja:

- PIB poreskog obveznika
- datum i vrijeme izdavanja računa
- broj računa
- kod poslovnog prostora
- kod ENU
- kod softvera
- ukupni iznos računa.

Kada se unese, softver ENU može kreirati IKOF koristeći ove parametre i digitalni potpis poreskog obveznika. „,

Član 5

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-7701/1

Podgorica 31. maja 2021. godine

Ministar,
mr **Milojko Spajić**, s.r.